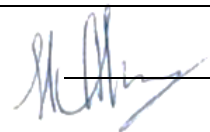

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
ННІ «Академія мистецтв імені С. С. Прокоф'єва»
Кафедра музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту

М.І. Антоненко

_____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«СЦЕНІЧНИЙ РУХ»

освітній рівень Бакалавр

галузь знань 02 Культура і
мистецтво

спеціальність 025 Музичне
(спеціалізація) мистецтво

освітня програма 025 «Музичне
мистецтво. Вокал»

тип дисципліни Обов'язкова

Київ - 2022 рік

Розробник: Антоненко М. І. – народний артист України, доцент кафедри музичного мистецтва

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри музичного мистецтва
Протокол № 18 від 11.02.2022 року

Завідувач кафедри мистецтв

Погоджено:
Гарант освітньої програми

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників		Розподіл годин за навчальним планом		
Кількість кредитів:	3	Вид занять	Форма навчання	
Загальна кількість годин:	90		Денна	Заочна
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:	1	Лекції:	-	-
Семестр:	2	Практичні заняття:	30	-
Тижневе навантаження (год.):		Лабораторні заняття:	-	-
аудиторне:	2	Семінарські заняття:	-	-
самостійна робота:	6	Самостійна робота:	60	
Форма підсумкового контролю:	залік	Консультації:	-	-
Мова навчання:	українська	Індивідуальні заняття:	-	-

Консультативну допомогу здобувані вищої освіти можуть отримати у кафедри музичного мистецтва, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою akademart@ukr.net.

2. Програма навчальної дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни:

Препозит:	Постпозит
Спеціальний інструмент, Сольфеджіо, Гармонія	Сценічна майстерність, Основи акторської майстерності, Вокальний ансамбль,

Мета вивчення дисципліни: викладання навчальної дисципліни «Сценічний рух» - розкриття творчих здібностей і розвиток психофізичних можливостей природного апарата студентів, виховання пластичної культури виконавця, набуття початкових вмінь підвищувати і творчо використовувати пластичну виразність виконавців. Основними завданнями навчальної дисципліни «Сценічний рух» є всебічний розвиток тіла шляхом різноманітних тренувань; усунення індивідуальних фізичних і психічних недоліків; розширення діапазону рухових можливостей; уміння вибудовувати пластичні фрази і діалог з партнером на основі набутих навичок.

Очікувані програмні результати навчання за дисципліною (за Освітньою програмою):

ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни

Шифр та назва компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
Загальні компетентності (ЗК¹)				
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)				
СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3
СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	ПРН 1	ПРН 1	ПРН 3	ПРН 3

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ I. Розвиток і виховання психофізичних якостей. Загальні навички

Тема 1. Розвиток гнучкості

Вправи підвищують рівень психофізичних якостей дуже необхідним для якнайшвидшого створення фізичної поведінки в ролі. Одна частина вправ повинна підняти фізіологічний і емоційний тонус — підготувати мускулатуру, серцево-судинну систему і дихання, інша — покликана за допомогою простої координації зосередити увагу. Основні завдання: зміцнення м'язів тулуба, розвиток гнучкості суглобів, виправлення постав, розвиток пам'яті на рухи. Тренування дихання у гімнастичних вправах. Спеціальні вправи для тренування дихання.

Тема 2. Рівновага і увага

Розвиток всіх частин тіла та залежність кожного руху від положення тіла. Керування центром ваги тіла — вірний розподіл ваги на опорні точки від положення тіла. Навички керування інерціями тіла, опанування необхідної постави та ходи. Вдале виконання вправ в рівновазі є доказом досить високого рівня координації, достатньої м'язової напруги і сміливості. У вправах на рівновагу особливу роль відіграють ноги, які виконують функцію опори. Рівновагу в парі за допомогою рук, плечей, ніг, будь-яких інших предметів. Засвоївши комплекс вправ на рівновагу, студент з особливою виразністю зможе зрозуміти наскільки необхідна точність рухів, наскільки сильно будь-який (навіть дуже невелике) рух може змінити розташування тіла в просторі.

Тема 3. Швидкість та темп

Уміння студента виконувати будь-які рухи з різною швидкістю і в різних темпах. Швидкість. Темп. Поняття про шість швидкостей. Біологічний астрономічний час. Увага.

Тема 4. М'язова напруга

Актор, як об'єкт уваги глядачів: відчуває турботу, почуття незручності, засмучення та ін., що викликає затиск м'язів обличчя, рук, ніг, голосу. Володіння м'язовим апаратом. М'язи та увага. Вправи на свободу м'язів.

Тема 5. Постава та хода

Вдосконалення пластичних навичок починається з виправлення можливих помилок у поставі і ході у студента, за допомогою будь якого тренувального комплексу. Розповісти і показати найбільш типові відхилення постави і ходи з метою їх виправлення. Необхідність проводити роботу і поза навчальній аудиторії. Красива і гарна хода не тільки успішне виконання ролі, і дуже необхідно в житті. Від гарного до горбатого, клишоногого, шкутильгаючого, скарлюченого і т. д.

Тема 6. Координація

Сценічна дія за своєю структурою багатогранна, поєднує в собі словесну і фізичну дію. У життєвій ситуації ми не замислюємося про контролювання мови, деяких фізичних дій, з'єднаних з роботою правого і лівого півкуля головного мозку. Без координації не може бути жодного виразного руху, жодної точно виконаної мізансцени. Уміння свідомого управління даним процесом, а також побудова певних логічних схем-дій і контроль над їх виконанням далеко не другорядне завдання в акторській професії. Суміжні поняття: дисонанс, стереотип, затиск, пластична партитура ролі, побутової і виразний жест.

Розділ II. Пластичність

Тема 1. Скульптурність тіла в русі і статиці

Естетичні вимоги виховання апарату втілення, перш за все, спрямовані на формування правильної постави. Освоєння вікових, професійних, національних та інших характерних рис людської пластики. Безперервність руху — один з основних навичків, що характеризують пластичну культуру актора. При цьому, належним чином освоюються жест великого плану, локально обмеженого при загальній статиці, а так само композиційні прийоми побудови руху в їх змістовній та емоційно-насиченій формі (концепції Ф. Дельсарта, Е. Декру та ін.).

Тема 2. Пластична виразність рук

Жест як один з основних способів відображення психофізичного стану актора при реалізації конкретної дії. Єднання форми і змісту жесту. Жест — ілюстративний, семантичний,

емоційний. Енергія, швидкість і амплітуда жесту. Характеристика рухів і емоційна виразність жесту. Кисть — душа жесту.

Тема 3. Розвиток сценічного самопочуття

Засоби створення сценічного самопочуття. Складова частина сценічної дії; темп як характеристика зовнішніх ознак розвитку дії. Ритм як характеристика внутрішніх ознак розвитку дії.

Тема 4. Основи міміки

Міміка є одним з найбільш виразних засобів, за допомогою якої актор передає найскладніші психологічні відтінки, хід внутрішніх монологів персонажів, їхні думки та почуття, які часом важко висловити словами. Виразність обличчя, рота, очей, брів. Лицьові м'язи та їх функції.

Тема 5. Розвиток сценічного спілкування

Основи складової частини спілкування. Життєва природа спілкування між людьми. Сприйняття, оцінка, віддача. Спілкування в умовах запропонованих обставин. Значення всіх елементів сценічної дії у реалізації процесу спілкування.

Тема 6. Ідентифікація. Ритмічність.

Точна передача об'єкта за допомогою власного тіла вимагає гарного розвитку суглобів досконалого пізнання і технології роботи з уявленими предметами. Визнання ідентифікації робить мистецтво актора більш різноманітним за засобом виявлення, видовищним і уніфікованим. Одним з важливих якостей актора є вміння уловлювати мелодію і передавати її характер відповідним рухом. Це більш ускладнена координація тіла, так як узгодження активності м'язів пов'язані з музичним ритмом і уявою. Даний комплекс спрямований на успішне виконання не тільки рухової дії, а й спілкування з партнером, предметом в умовах сценічного завдання. Суміжні поняття — ритм, темп, метр в різних видах мистецтва. Вчення К. С. Станіславського про темпоритм. При виконанні вправ можна діяти повільно, помірно, швидко і т.п.

Тема 7. Групова імпровізація

Групова пластична імпровізація найбільш складний процес пластичного виховання актора, що дозволяє підготувати психофізичний апарат тотального залучення до творчого процесу при конкретно поставленій задачі. Відчуття об'єму в чинному просторі, координація і узгодженість у групі при створенні пластичної композиції сприяє розвитку найбільш широкого діапазону пластичної виразності актора і швидкості його реакції. Організуючим початком групової пластичної імпровізації є ретельно підібрана музична композиція

Тема 8. Музичність в сценічній пластиці

Музика та її роль у створенні атмосфери ролі. Пластичний мотив та пластичний акцент. Композиційні принципи: мізансценування дії у виставі, повторення, контраст, варіація.

4. Структура навчальної дисципліни (тематичний план)

Назви розділів і тем	Кількість годин	
	денна форма	
	Всього	у тому числі
		л п/лаб. прак с. р.

1	2	3	4	5	6
Розділ I. Розвиток і виховання психофізичних якостей. Загальні навички					
Тема 1. Розвиток гнучкості	7			2	5
Тема 2. Рівновага і увага	7			2	5
Тема 3. Швидкість та темп	7			2	5
Тема 4. М'язова напруга	7			2	5
Тема 5. Постава та хода	7			2	5
Тема 6. Координація	9			4	5
Разом за розділом	44			14	30
Розділ II Пластичність					
Тема 1. Скульптурність тіла в русі і статиці	6			2	4
Тема 2. Пластична виразність рук	6			2	4
Тема 3. Розвиток сценічного самопочуття	5			2	3
Тема 4. Основи міміки	5			2	3
Тема 5. Розвиток сценічного спілкування	6			2	4
Тема 6. Ідентифікація. Ритмічність.	6			2	4
Тема 7. Групова імпровізація	6			2	4
Тема 8. Музичність в сценічній пластиці	6			2	4
Залік					
Разом за розділом	46			16	30
Усього годин	90			30	60

5. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема. Розвиток гнучкості-засвоєння вправ на зосередження тілчкості м'язів тулуба.	5
2	Тема. Рівновага та увага -засвоєння вправ на зосередження жаги.	5
3	Тема. Швидкість і темп- засвоєння вправ з темпу та руху.	5
4	Тема. М'язова напруга- засвоєння вправ на м'язове іапруження.	5
5	Тема. Постава і хода- засвоєння вправ вільної (розкутої) ходи.	5
6	Тема. Координація -тренувати внутрішню здатність до зиконуваних дій у поєднанні з готовністю тіла. Придумати власні зправи в умовах пропонованих обставин (побутові, фантастичні і т.	5
7	Тема. Скульптурність тіла в русі і статиці - виконання вправ, спрямованих на правильність послідовність пересування тіла в іросторі при ході та виконання корегуючих вправ на виправлення юстави.Виконання і відпрацювання вправ, спрямованих на володіння напругою і розслаблення м'язів всіх частин тіла. Виконання і відпрацювання вправ, спрямованих на розвиток тілчкості суглобів і вміння поперемінно блокувати окремі групи л'язів частин тіла.Виконання спеціальних вправ, спрямованих на зміння фіксувати і змінювати положення частин тіла «в мертвій очці» при роботі з уявленим середовищем і уявними силами.	4
8.	Тема. Пластична виразність рук- вдосконалення пластики рук	4

	за допомогою розвитку рухливості суглобів обох кінцівок розвороти, хвилеподібні і змієподібні рухи в пальцях, кистях, зсією рукою). Виконання вправ на взаємодію рук, на симетричне і асиметричне єднання рухів. Виконання стилізованих вправ в комбінації з образним втіленням світу, засобами пластики тредставників фауни і флори.	
9	Тема. Розвиток навичок сценічного самопочуття- вправи та глоди на сценічну дію.	3
10	Тема. Основи міміки -тренування рухливості лицьових м'язів а осіб голови. Вивчення творів мистецтва — живопису, графіки, жульптури. Виконання вправ перед дзеркалом у білій масці особи ііма.	3
11	Тема. Розвиток сценічного спілкування -вправи на зиправдання єдності місця дії та часу.	4
12	Тема. Ідентифікація. Принцип уподібнення. Ритмічність - засвоєння вправ з уявними предметами. Вправи — «у парку», (танцмайданчик», «теніс». При цьому можна використовувати як ^явлені предмети так і реальні. Скласти власну композицію на зібрану музичну тему зі зміною темпоритму.	4
13	Тема. Групова пластична імпровізація- засвоєння вправ на ворчу фантазію	4
14	Тема. Музичність в сценічній пластичі- засвоєння вправ руху з музичним твором.	4

6. Критерії та система оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79	добре	C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29	незадовільно	F	необхідне повторне вивчення курсу

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Айслер-Мертц К. Язык жестов М. : Фаир-Пресс, 2001. 160 с. : ил. (Грандиозный мир).
2. Барро Жан-Луи Воспоминания для будущего. М. : Искусство, 1979. 391 с.
3. Бегун П. И., Шукейло Ю. А. Биомеханика : учебник для вузов. СПб. Политехника, 2000. 463 с.
4. Боген М. М. Обучение к двигательным действиям. М. : Физкультура и спорт, 1985. — 192 с.
5. Василько В. С. Фрагменти режисури. Х. : Мис-тецтво, 1967. 384 с.
6. Волконский С. М. Выразительный человек. Спб. : Аполлон, 1913.
7. Вокруг Гротовского : коллективная моногр. Спб. : СПбГА-ТИ, 2009. 208 с.

8. Голубовский Б. Г. Пластика в искусстве актера. М. : Искусство, 1986. 189 с.
9. Горелов И. Н. Безмолвный мысли знак. М. : Мол. Гвардия, 1991. 240 с.
10. Гротовский Е. Наследники. *Артист. Режиссер. Театр*. М., 2003. 335 с.
11. Громов Ю. И. Танец и его роль в воспитании пластической культуры актера. СПб [и др.] : Планета музыки : Лань, 2011. 256 с.
12. Ефимов Э. М. Замысел - фильм - зритель. М. : Искусство, 1987. 270 с.
13. Кнебель М. О. О действенном анализе пьесы и роли. М. : Искусство, 1982.
14. Кох И. Основы сценического движения. М. : Искусство, 1970. 568 с.
15. Кох И. Сценическое фехтование. СПб. : СПбГУП, 2008. 440 с., ил.
16. Максимов В. Эстетический феномен Антонена Арто / В. Максимов. — СПб. : Гиперион, 2007. — 316 с.
17. Маркова Е. В. Современная зарубежная пантомима. *La mime*. М. : Искусство, 1985. 191с.
18. Маркова Е. В. Пантомима XX века : сценарии и описания. СПб. : СПбГАТИ, 2006. 160 с.
19. Маркова Е. В. Этьен Декру. Теория и школа “mime pur” : учеб. Пособие. СПб. : СПбГАТИ, 2008. 224 с.

20. Мейерхольд В. Э. Статьи. Письма. Речи. Беседы : в 2-х т. М. : Искусство, 1968. Т. 1. 352с.
21. Мейерхольд В. Э. Статьи. Письма. Речи. Беседы : в 2-х т. М. : Искусство, 1968. Т. 2. 644 с.
22. Мерцалова М. История костюма. М. : Искусство, 1971. 197 с.
23. Морозова Г. Сценический бой (фехтование и пластические трюки в спектакле). М. : Искусство, 1970. 141 с.
24. Морозова Г. Пластическое воспитание актера. М. : Терра Спорт, 1998. 238 с.
25. Немировский А. Б. Пластическая выразительность актера. М. : Искусство, 1976. 128с.
- 26.

Додаткові

1. Никитин В. Н. Пластикодрама : новое направление в арт-терапии. М. : Когито- Центр, 2003. 183 с.
2. Новицкая Л. П. Тренинг и муштра. М. : Сов. Россия, 1969. 272 с.
3. Пиз Алан Язык телодвижений. СПб. : Изд. дом Гутенберг, 2000. 188 с.
4. Румнев А. А. О пантомиме. М. : Искусство, 1964. 244 с.
5. Рутберг И. Г. Пантомима. Опыты в мимодраме. М. : Сов. Россия, 1977. 112 с.
6. Вакуленко А. А. Вогняна квітка лікує. *Сак-сагань* : літ.-худ. та публіцистич. альманах. 1993. № 1 (9). С. 28-35.
7. Симонов Р. Н. С Вахтанговым. М. : Искусство, 1959.
8. Станиславский К. С. Работа актера над собой. М. : Худ. лит., 1938. 576 с.
9. Таиров А. Я. О театре. М. : ВТО, 1970. 604 с.
10. Чехов М. А. Литературное наследие : в 2-х т. Т. 2. : Об искусстве актера / сост. И. И. Амброскина, М. С. Иванова, Н. А. Крымова; вступ, статья М. О. Кнебель. М. : Искусство, 1986. — 559 с.
11. Элькис Г. Я. О пластическом тренаже актера. К. : Мистецтво, 1986. 118 с.